

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 3. Principum propria clementia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Modica fidei, quare dubitasti? Matth. 14. 31. Bene arguuntur, qui praesente Christo timebant: cum utique, qui ei adhereret, perire non possit. S. Ambros. in Luc. 8.

Ecce ego vobiscum sum. Matth. 28. 20. Si-
ne causâ dubium, sine ratione timor, in no-
bis est; si ipse nobiscum, & cum singulis no-
strum. Quid trepidamus in utroque certami-
ne; si nobiscum est, qui triumphavit de mor-
te. Quare cor nostrum phantasias patitur, &
pavet, ubi deficit pavor; si pollicitationem illam
firmam tenemus, quod semper sit nobiscum;
& volumus sub ipsius militare vexillis. Sim.
Cass. l. 14. hic.

Hodie mecum eris in paradiso. Luc. 23.
43. Qui cum Christo est, timere non poterit.
Adam cum Christo non fuit, quando deceptus
est: nam, si cum Christo fuisset; in ejus præcep-
tione mansisset; nec perire utiq; potuisset. Vis sci-
re, quare cum Christo Adam non erat? dixit
ei Dominus: *Adam ubi es?* quem utique quasi
absentem requirit. S. Ambros. in Pl. 39.

*Ecce video celos apertos, & Filium ho-
minis stantem à dextris Dei.* Act. 7. 55. Eu-
sebius Emis. hom. de S. Steph. incunctanter of-
fert sanguinem suum, qui præ oculis habet Re-
gem suum, simul & bravium suum. Vidit ite-
m: quia stare, inquit Lyran. proprium est adju-
vantis in prælio.

Solus non est, cui Christus in fuga comes
est: solus non est, qui templum Dei servans,
ubicunque fuerit, sine Deo non est. S. Cyprian.
ep. 56.

Aquila in solem intenta. Lem. *Sic vivam,*
Olea 6. 3. *vivemus in conspectu ejus.* Pici-

nelli. Aquila. Lem. *Alit aspectus.* Levit. 26. 9.
respiciam vos, & crescere faciam. Id.

§. III.

Præsentia Dei memoria.

Ambulavit Henoch cum Deo. Gen. 5. 22.
q. d. ita sanctè vixit, quasi Deum semper
præ oculis haberet. Sept. vertunt: *placuit Deo.*
Cornelius hic.

Nec cum Deo ambulavit. Gen. 6. 9. Non
potuit errare: bonum directorem habuit. S.
Thom. Aqu. hic.

*Non proposuerunt Deum ante conspectum
suum.* Pl. 53. 5. Ille proponit Deum ante con-
spectum suum, qui credit, cum ubique esse
præsentem; & facile agnoscere, quæ voluntas
mititur humana complere. Cassiodorus hic.

Magnus in medio tui Sanctus Israel. Is.
12. 6. *Onus Babylonis.* Is. 13. 1. Cum dixisset
propheta, adesse Deum in medio Israelis, sta-
tim Babylonis excidium prædixit. Ut scias,
nihil ita hostes nostros profligare, quam Dei
in mente præsentiam. Oliva l. 4. Strom. Mag-
nus &c.

Servus Dei nunquam debet, nec aliud, nec
aliter, cogitare, loqui, & operari; quasi si
Deum suum facie ad faciem semper videret.
S. Bonavent. Stim. am. c. 12.

Sæpe hæc verba apud se repetat. Dominus
adest; Dominus me videt. Blosius Instic. spir.
c. 3.

PRÆSUMPTIO.

Vide tit. Misericordia Dei §. 16.

TITULUS XXXI.
PRINCEPS.

§. I.

Vocantur Pastores.

Dormitaverunt Pastores. Nahum 3. 18.
(principes, & duces) *tui rex Assur.*
S. Hieron. semper diaboli studium est,
vigilantes animas confopire.

Ego sum pastor bonus. Joan. 10. 11. Pastor
bonus. Non dixit, honoratur, & colitur; sed
animam suam dat pro ovibus suis. Hoc est
principatus, hoc est pascendi scientia, sua negli-
gere; & eorum, quos regit, curam gerere. Quod
est enim medicus, hoc est princeps; vel potius
plus, quam Medicus: Medicus enim arte salutem
comparat; princeps autem propriis periculis.
S. Chrysost. in Pl. 113.

Pasce agnos meos. Joan. 21. 15. Pascere in
Scriptura significat regere; & principes vocan-
tur Pastores. *Dominus regit me.* Pl. 22. 1.
Hebr. *Dominus est Pastor meus.* Cornelius hic.

§. II.

Principes sunt Patres.

Filiis Hemor. &c. Gen. 33. 19. Nota: He-
mor erat princeps Sichimorum: unde Si-
chimitæ vocantur ejus filii, id est, subditi: ve-
ri enim principes suorum sunt Patres. Sic servi
Naaman dominum suum vocant Patrem.
4. Reg. 5. 13. Cornelius hic.

Super Patres vestros. 1. Reg. 12. 15. id est,
principes vestros: principes enim Pater patriæ,
teste Aristotele l. 8. Eth. c. 11. Cornelius hic.

§. III.

Principum propria clementia.

Audi nos Domine: *Princeps Dei es apud
nos.* Gen. 23. 6. Dicunt filii Heth ad Ab-
raham. Quid Abraham tam gloriosum titulum
apud barbaros peperit? Gen. 21. 33. *Abraham
plantavit nemus in Bersabee.* &c. Lipoman-
nus: Abraham hortum plenum optimis fru-
ctibus plantavit, & peregrinos suscepit hospiti-
tium; quibus gratis necessaria omnia suppedita-
bat. Arcones in Is. 3. 6. Disc. 9.

*Factus est principatus super humerum
ejus.* Is. 9. 6. Principatus, vel sceptrum, ge-
statur humeris: ut significetur; principem de-
bere esse quasi humerum populi; ut eum,
ejusque onera, instar humeri ferat: sicut Atlas
dicitur, humeris suis cælum sustentare. Hinc
princeps Hebr. dicitur *Nasi*, id est, *portitor*,
& *basulus* sui populi, ac Reip. Hinc Elifæus
Elia acclamabat: *Pater mi! currus Israhel* &c.
4. Reg. 2. 12. Cornelius hic. Clementissimus
princeps regnum suum super humerum gestat;
pissimus

piissimus pastor lassam ovem humeris suis ad ovile reducit. S. Thom. Vill. l. de S. Stephano. *Qui potestatem habent super eos, benefici vocantur.* Luc. 22. 25. Alludit Dominus ad nomen Principis, quod Hebraice dicitur *Nadhib* à radice *Nadhab*; quod liberaliter, & sponte dare, significat. Doultreman de ani. l. 3. c. 2. Sect. 3.

Solis profecto partes sunt, illustrare radiis orbem: Principis verò virtus est, egenorum misereri. Porro sole ipso clarior est Imperator pius. Agaperus Diaconus ad Imp. Iustinianum de officio principis.

Duo in optimo principe requiruntur: ut scilicet adversus seipsum nullam utatur veniam, sed severum se iudicem exhibeat: erga subiectos autem mitior, & ad dandam priorum veniam sit. S. Chrysol. hom. 73. in Matth. 23.

§. IV.

Miscellanea.

Deus deorum locutus est. Pl. 49. 1. Quoniam significat per hoc nomen? & quoniam hic dicit deos? Principes. S. Chrysol. hic.

Abietes quoque latetæ sunt super te, & cedri Libani. Il. 14. 8. Per abietes, & cedros Libani, Principes gentium intellige. S. Hier. hic.

Cum principes monetæ falsarios graviter puniant; quid faciet Princeps summus de illis principibus, qui seipsos falsificant. S. Thom. Aqu. opusc. 38. de erud. princ. c. 7.

Ad hoc sunt instituendi Principes; ut illi, qui amore virtutis non provocantur ad vitandum malum, & faciendum bonum; cogantur ad hoc timore poenæ. Id. in ep. ad Rom. c. 12. Lect. 1.

TITULUS XXXII.

PROFECTUS IN BONO.

§. I.

Figura, Symbola.

Ex Veteri.

Crescite. Gen. 1. 28. in gratia; multiplicamini in bono. Hugo Card. hic. Crescite, videlicet virtutum dignitate; & multiplicamini numerosâ quantitate. Crescite, subauditur, usque ad coeli regnum, certumque numerum; qui utique solius ejus scientiam non latet, cui capilli quoque capitis nostri omnes numerati sunt. Rupertus in Gen. l. 2. c. 9.

Perrexitque Abram vadens, & ultra progrediens ad meridiem. Gen. 12. 9. Meridies significat perfectionem. Bene ergo progredi dicitur ad meridiem, qui ab hac aurora fidei suæ ultra vadens, & progrediens de virtute in virtutem, sine dubio ad plenum, & æterum pervenit perfectionis diem. Id. ib. l. 5. c. 6.

Ibat proficiens, atque succrescens, donec magnus vehementer effectus est. Gen. 26. 13. De Isaac testimonium statura prodit, quod proficiens crescebat, donec magnus effectus est. Crescebat virtutum studiis, & officiis. Crescebat iustitia, & pietate. S. Gregor. Niss. or. 2. in hominis procreationem.

Vidit in somnis scalam. Gen. 28. 12. Ego pietatis exercitationem scalæ Jacob visæ rectè comparaverim: cujus pars terram, pars verò cælum attingebat. Ex quo eos admonere opus, qui ad virtutem ducendi sunt; ut primis admoveant gradibus vestigiis; & inde paulatim ascendendo, progrediendoque, ad comprehensibilem humanæ naturæ altitudinem perveniant. Quemadmodum autem in gradibus prima est ascensio, ab humo recessus; sic in exercitatione laudabilis operis discessus à malo. S. Basilus in Pl. 1. Beatitude consummata comparatur Luc. 22. 30. Thronis, & sedibus, quæ sunt ad quietem deputata: quia est ultimus terminus, & quies, beatorum: cessavit enim jam via, peregrinatio, ascensus. At bea-

Polyanib. Sacra, Tom. II,

titudo hujus vitæ assimilatur scalæ, ad ascendendum, vel descendendum. de Ponte in Cant. 1. 1. Exh. 17. § 3.

Rachel-concepit, & peperit filium; dicens: abstulit Deus opprobrium meum. Et vocavit nomen ejus Joseph, dicens: addat mihi Dominus filium alterum. Gen. 30. 23. 24. Cum sibi de fecunditate blandiri debebat, ambitiosior appetit fecunditatem. Ipso Josephi possessio novum ingessit studium; & ipsa, quæ finiendum putabatur, fecunditatis amplius auctum est desiderium. Naxera tr. de B. V. § 25.

Egressique de Cades castrametati sunt in monte Hor. Num. 33. 37. De Cades castrametati sunt in montem Hor, qui interpretatur mons: quasi legeretur, ascendit in montem montis, vel in vertice montis. Per quod significatur, quod de virtutibus non debemus esse securi; sed semper in excelsiori gradu ad virtutum culmina festinemus. V. Beda hic.

Et ascendebat. 1. R. 1. 3. Tota vita justorum est ascensus; è converso tota vita impiorum descensus est. Hugo Card. hic.

Ascendit autem Jonathas, manibus & pedibus, reptans. 1. Reg. 14. 13. Jonathas viam arduam ingressus, & in ea nunquam regressus, sed semper progressus; exemplum præbet iis, qui virtutis viam aggrediuntur, ut semper progrediantur. Mendoza hic. Annot. 20. Sect. 1.

Da mihi paululum aquæ &c. 3. Reg. 17. 10. Elias Christus; mulier qualibet Fidelis anima. Primò Dominus petit aquam; per quam minora opera significantur; deinde panem, qui difficile masticatur; id est, majora opera. Primò vocat Dominus ad impletionem præceptorum; deinde invitat ad supererogationem consiliorum. Hugo Card. hic.

Ascensiones in corde. Pl. 83. 6. Prima incipientium, secunda progredientium, tertia perfectorum. Prima est, in Mundo bene vivere; secunda est, Mundum contemnere; tertia, su-

Sss 2

pra